

ekspertyzy

21
2025

W jaki sposób oczekiwania czterdziestolatków dotyczące wysokości przyszłej emerytury z ZUS wpłynęły na ich zachowania finansowe?

Kiedy zdaniem czterdziestolatków należy zacząć oszczędzać na emeryturę?

Jaki odsetek czterdziestolatków nie oszczędza i nie zamierza tego robić?

W jakim zakresie czterdziestolatkowie korzystają z dostępnych emerytalnych instrumentów finansowych?

Co wstrzymuje czterdziestolatków przed oszczędzaniem w IKE, IKZE i PPK?

Co skłania czterdziestolatków do inwestowania w IKE, IKZE i PPK?

Jak opinia innych osób wpływa na decyzje czterdziestolatków o oszczędzaniu w IKE, IKZE i PPK?

Jak czterdziestolatkowie postrzegają dostępną ofertę emerytalnych instrumentów finansowych?

Czy czterdziestolatkowie preferują ryzykowne czy bezpieczne formy inwestowania kapitału z myślą o emeryturze?

ekspert@zo

Główne fakty:

Obawy dotyczące przyszłości systemu emerytalnego w pewnym stopniu przekładają się na decyzje i/lub plany finansowe 55% czterdziestolatków.

Czterdziestolatkowie uważają, że należy zacząć oszczędzać na emeryturę, gdy ma się 32 lata, ale tylko 52% badanych czterdziestolatków oszczędza na ten cel.

27% kobiet i mężczyzn w grupie czterdziestolatków nie tylko dziś nie oszczędza na emeryturę, ale też nie zamierza tego zrobić w przyszłości.

Spośród dostępnych długoterminowych rozwiązań oszczędnościowych/inwestycyjnych, czterdziestolatkowie najchętniej sięgają po OFE i PPK, zainteresowanie IKE i IKZE jest wyraźnie mniejsze.

Czterdziestolatkowie nie inwestują w IKE, IKZE i PPK przede wszystkim z obawy przed bezpieczeństwem swoich środków ulokowanych w tych instrumentach.

Czynnikami najsilniej skłaniającymi czterdziestolatków do odkładania w PPK, IKE, IKZE są: uznawanie ich za rozwiązanie opłacalne i bezpieczne oraz przekonanie, że trzeba zabezpieczyć swoją finansową przyszłość na wszelkie możliwe sposoby.

Wpływ opinii innych ludzi w kontekście decyzji dotyczących PPK, IKE i IKZE jest znaczący w kontekście wspierania decyzji o inwestowaniu, ale nieznaczny w kontekście odwodzenia od niej.

Czterdziestolatkowie raczej nisko oceniają dostępną ofertę instrumentów emerytalnych, zarówno na poziomie ogólnej oceny jak i kompleksowości, zapewnienia bezpieczeństwa środkom i prostoty/przejrzystości mechanizmów działania.

Czterdziestolatkowie preferują bezpieczne formy inwestowania kapitału z myślą o emeryturze.

Co robią czterdziestolatkowie, by godnie żyć na emeryturze i dlaczego wielu z nich nie robi wiele w tym temacie?

W JAKI SPOSÓB OCZEKIWANIA DOTYCZĄCE WYSOKOŚCI PRZYSZŁYCH EMERYTUR PRZEKŁADAJĄ SIĘ NA ZACHOWANIA FINANSOWE CZTERDZIESTOLATKÓW?

86% czterdziestolatków spodziewa się, że przysługujące im świadczenie emerytalne pozwoli w przyszłości w najlepszym przypadku pokryć podstawowe potrzeby bytowe, a 30% osób w tym wieku nawet na tyle szczególnie nie liczy. Jednocześnie czterdziestolatkowie postrzegają system emerytalny jako niestabilny. 45% tej grupy wiekowej wskazuje na siedmiostopniowej skali dwie skrajnie niskie oceny dla jego stabilności (niestabilny, zdecydowanie niestabilny), a tylko 5% uważa system emerytalny za stabilny lub zdecydowanie stabilny.

W tym kontekście pojawia się pytanie: w jaki sposób oczekiwania dotyczące wysokości przyszłych emerytur przekładają się na zachowania finansowe czterdziestolatków? Co robią czterdziestolatkowie, by móc godnie żyć na emeryturze? Jak zabezpieczają swoją finansową przyszłość?

Mimo obaw dotyczących tego, na co starczą w przyszłości pieniądze z emerytury z ZUS, które podzielają niemal wszyscy czterdziestolatkowie, tylko 55% tej grupy wiekowej deklaruje, że oczekiwania dotyczące przyszłego świadczenia emerytalnego jakkolwiek wpłynęły na ich obecne decyzje lub plany finansowe. Co ciekawe, w równym stopniu dotyczy to osób, które spodziewają się, że świadczenie emerytalne pozwoli im godnie żyć (choć trzeba przyznać, że niewiele jest takich osób), jak i tych, które spodziewają się, że świadczenie emerytalne będzie dla nich zdecydowanie niewystarczające.

Co trzeci czterdziestolatek deklaruje, że jego wyobrażenia na temat wysokości przyszłego świadczenia emerytalnego z ZUS skłoniły go/ją do oszczędzania na emeryturę, przy czym w 12% przypadków towarzyszyło temu ograniczenie bieżącej konsumpcji (**WYKRES 1**). Co więcej, 16% czterdziestolatków uznało, że samo gromadzenie kapitału nie jest w tym kontekście wystarczające i zaczęli inwestować na emeryturę. W przypadku 10% badanych były to między innymi inwestycje w IKE i/lub IKZE. Ponadto w przypadku 12% czterdziestolatków wyobrażenia na temat wysokości przyszłej emerytury przełożyło się na decyzję o pozostaniu lub ponownym przystąpieniu do PPK.

WYKRES 1

Na jakie zachowania finansowe czterdziestolatków wpłynęły ich oczekiwania dotyczące wysokości emerytury?

Odsetek osób, które wskazały, że oczekiwania dotyczące świadczenia emerytalnego z ZUS wpłynęły na daną kategorię zachowań.

Skłoniły mnie do oszczędzania na emeryturę

32%

Skłoniły mnie do inwestowania z myślą o emeryturze

16%

Skłoniły mnie do ograniczenia konsumpcji

12%

Skłoniły mnie do pozostania/ponownego przystąpienia do PPK

12%

Skłoniły mnie do planowania pracy po uzyskaniu prawa do świadczeń emerytalnych z ZUS

11%

Skłoniły mnie do zainwestowania w IKE i/lub IKZE

10%

Skłoniły mnie do tego, by zacząć pracować więcej (w tej samej pracy lub podejmując dodatkową)

9%

Skłoniły mnie do podjęcia pracy za granicą

2%

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Oczekiwania dotyczące wysokości emerytury znalazły swoje odzwierciedlenie także w zachowaniach zawodowych czterdziestolatków. 9% badanych zdecydowało się pracować więcej przed osiągnięciem wieku emerytalnego, 11% zaczęło planować kontynuowanie pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego, a 2% zdecydowało się na wyjazd za granicę do pracy. Można się spodziewać, że wskaźnik wyjazdów do pracy za granicę jest niedoszacowany, gdyż prawdopodobnie osoby pracujące za granicą są niedoreprezentowane w panelu badawczym działającym w Polsce.

KIEDY ZDANIEM CZTERDZIESTOLATKÓW NALEŻY ZACZAĆ OSZCZĘDZAĆ I CZY SŁUCHAJĄ ONI WŁASNYCH RAD W TYM ZAKRESIE?

Czterdziestolatkowie wskazują przeciętnie, że należy rozpocząć odkładanie na emeryturę w wieku 32 lat. 79% uważa, że należy zacząć oszczędzać na emeryturę przed czterdziestką, a tylko 13% badanych uważa, że można z tymi działaniami poczekać dłużej niż do 50. r.ż. Jeśli więc uwzględnić granice wiekowe badanej grupy, to jeśli uczestnicy podążają za własną opinią, co najmniej 87% powinno

oszczędzać na emeryturę (a nawet więcej, bo pięćdziesięciolatków w grupie było niespełna 9%). Wyniki pokazują jednak, że znacznie mniej, bo 52% badanych faktycznie oszczędza na emeryturę.

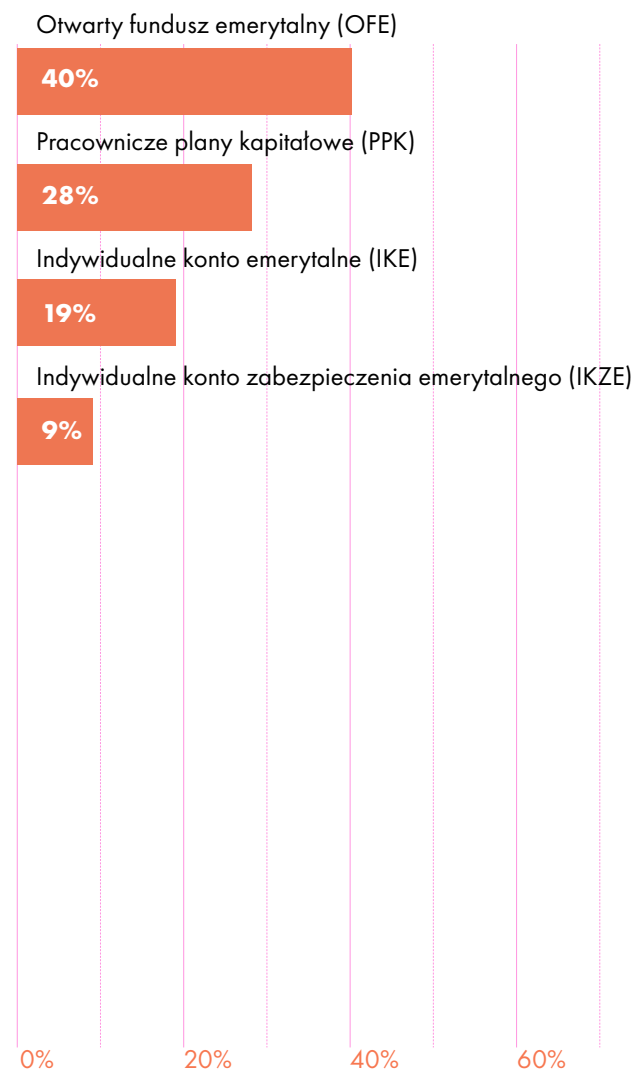
Co ciekawe, wśród tych, którzy dziś nie oszczędzają na emeryturę, większość (56%; co stanowi 27% całej badanej próby) nie zamierza robić tego również w przyszłości, przy czym ta deklaracja nie zależy od subiektywnie spodziewanej wysokości świadczenia emerytalnego z ZUS. Wśród dziś nieoszczędzających, ale planujących zacząć w przyszłości, przeciętnie deklarowanym punktem zwrotnym będzie ukończenie 50. r.ż., przy czym 33% planujących zacząć oszczędzać w przyszłości chce rozpocząć działania dokładnie w tym momencie życia, 33% chce zrobić to później, a 34% wcześniej.

CZY CZTERDZIESTOLATKOWIE KORZYSTAJĄ Z EMERYTALNYCH INSTRUMENTÓW OSZCZĘDNOŚCIOWYCH/INWESTYCYJNYCH?

Spośród dostępnych długoterminowych rozwiązań oszczędnościowych/inwestycyjnych, czterdziestolatkowie najchętniej sięgają po OFE, gdzie swoje środki aloku-

WYKRES 2

Instrumenty długoterminowego oszczędzania /inwestowania wybierane przez czterdziestolatków.

je 40% badanych (**WYKRES 2**).

Na drugim miejscu jest PPK, z którego świadomie korzysta 28% czterdziestolatków. Należy przyjąć, że statystyka ta jest zaniżona, gdyż część badanych nie ma świadomości swojej przynależności do PPK – nie wiedzą, że jeśli się nie wypisali z PPK, to w nim są, lub że jednokrotne wypisanie się nie oznacza automatycznego, dożywotniego wyjścia z PPK (zapominają o autozapisie).

Wyraźnie mniejszą popularnością cieszą się IKE i IKZE. Mimo, że w przypadku IKZE ulgę podatkową odczuwa się wcześniej niż w przypadku IKE, to wciąż IKE jest częściej wybieranym instrumentem inwestycyjnym. Opisane preferencje w dużej mierze odzwierciedlają relatywny poziom świadomości dostępnych rozwiązań długoterminowego oszczędzania/inwestowania. O istnieniu rozwiązań takich jak IKE czy IKZE wie istotnie mniej osób niż o istnieniu OFE czy PPK, zdecydowanie mniej osób również deklaruje, że wie czym te instrumenty są i jak działają, co z pewnością ogranicza gotowość do alokowania w nie swojego kapitału.

DLACZEGO WIĘKSZOŚĆ CZTERDZIESTOLATKÓW NIE KORZYSTA Z IKE, IKZE, PPK?

Najczęstszym powodem nieinwestowania w IKE lub IKZE, wskazywanym przez tych, którzy mają świadomość istnienia takich instrumentów finansowych, jest obawa związana ze stabilnością regulacji prawnych określających zasady działania IKE/IKZE. 27% czterdziestolatków boi się, że prawo zostanie zmienione i stracą swoje pieniądze. Obawa przed utratą pieniędzy hamuje również 20% czterdziestolatków, którzy boją

WYKRES 3

Powody nieinwestowania w IKE lub w IKZE.
Odsetek osób, które wskazały dany powód.

Boję się, że politycy zmienią prawo i stracę moje odłożone pieniądze

27%

Mam za mało wiedzy na ten temat

22%

To rozwiązanie nie jest opłacalne

21%

Boję się, że moje pieniądze zostaną źle zainwestowane i je stracę

20%

Nie pomyślałem(am) o tym

18%

Niewiele mogę zarobić w ten sposób

14%

Nie mam na to środków

12%

To dla mnie zbyt skomplikowane rozwiązanie

9%

Nie wiedziałem(am), że mogę

6%

Znajomi lub rodzina radzili żebym tego nie robił(a)

5%

Jest na to za wcześnie

4%

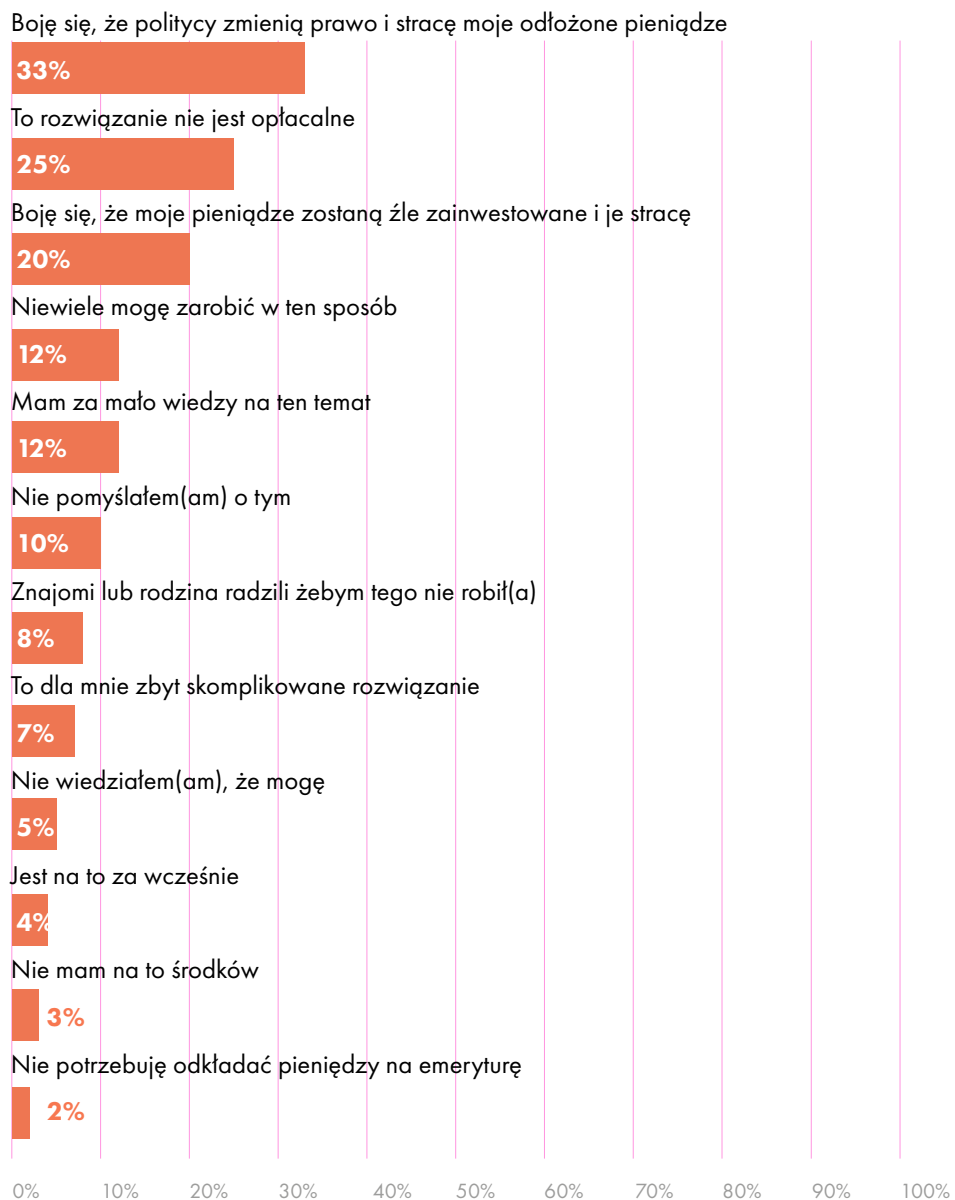
Nie potrzebuję odkładać pieniędzy na emeryturę

3%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

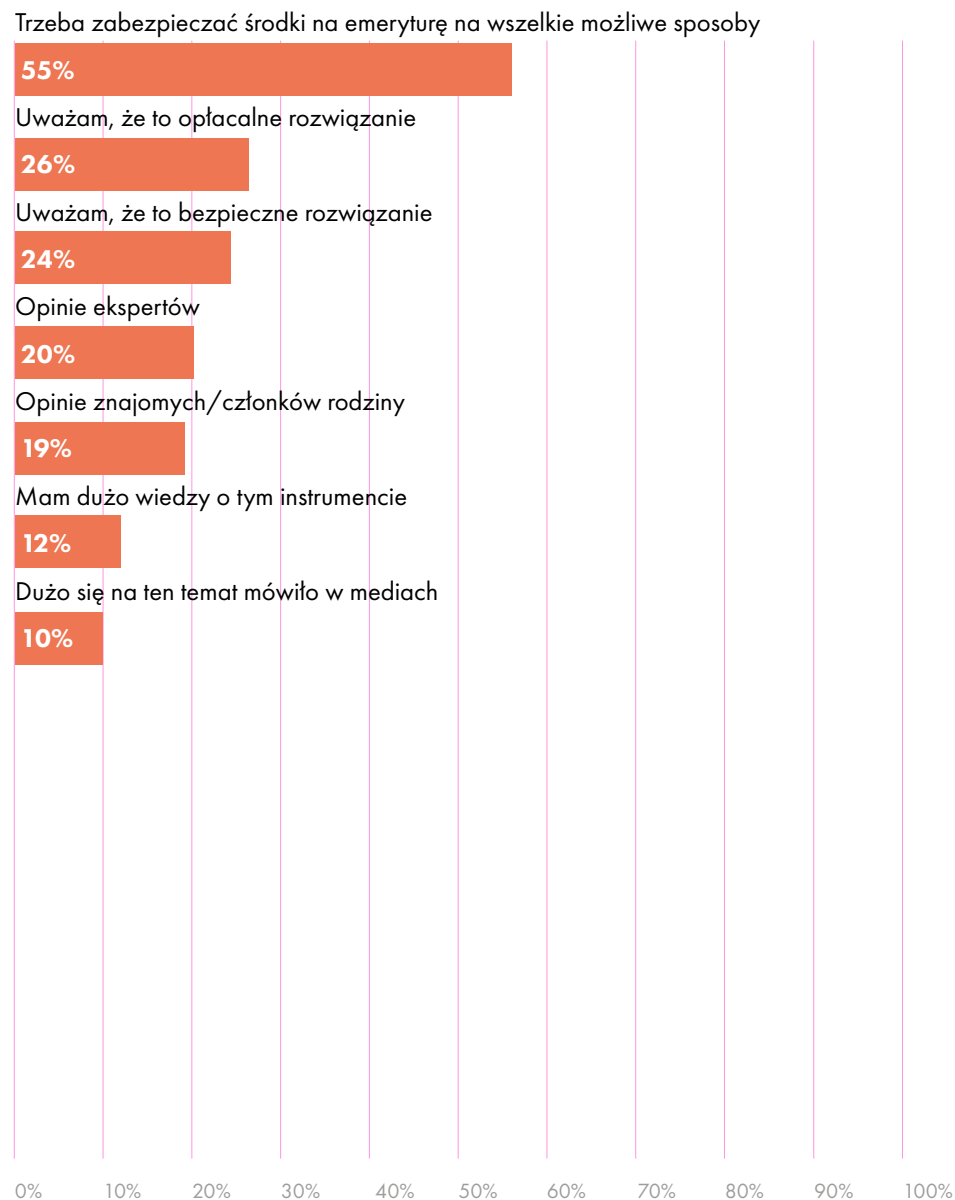
WYKRES 4

Powody nieinwestowania w PPK.
Odsetek osób, które wskazały dany powód.

WYKRES 5

Powody inwestowania w IKE/IKZE.
Odsetek osób, które wskazały dany powód.

się, że ich pieniądze zostaną źle zainwestowane (**WYKRES 3**). Ponadto co piąty badany nie korzysta z IKE/IKZE, bo brakuje mu wiedzy na ten temat. Niewykluczone, że właśnie dlatego 21% czterdziestolatków nie widzi opłacalności tego rozwiązania, 9% postrzega je jako zbyt skomplikowane, a 6% jest zdziwione, że mogłoby inwestować w ten sposób.

Dla wielu Polaków IKE i IKZE nie są domyślnymi instrumentami długoterminowego inwestowania, stąd pewnie odpowiedzi 18% badanych, że nie pomyśleli o takim rozwiązaniu. Co ciekawe, brak wystarczających środków finansowych stanowiących uniwersalne wyjaśnienie nieoszczędzania, w kontekście korzystania z IKE/IKZE pojawił się tylko w 12% odpowiedzi.

W przypadku PPK, podobnie jak w odniesieniu do IKE/IKZE, czynnikiem blokującym przed inwestowaniem jest najczęściej brak zaufania do polityków w kwestii zadbania o to, by dzisiejsze reguły związane z PPK obowiązywały także wtedy, gdy inwestycja będzie realizowana (**WYKRES 4**). Przy czym w porównaniu z IKE/IKZE, odsetek czterdziestolatków wyrażających takie obawy w odniesieniu do PPK jest trochę wyższy i dotyczy co trzeciego badanego. Brak zaufania do decyzji inwestycyjnych instytucji finansowych zarządzających środkami w PPK, jako czynnik zniechęcający do inwestowania w ten sposób, dotyczył natomiast 20% badanych (taki sam odsetek, jak w przypadku IKE/IKZE).

W porównaniu z argumentami nieinwestowania w IKE/IKZE, niewystarczający poziom wiedzy jest wskazywany jako powód nieodkładania środków w PPK dużo rzadziej. Jednakże, podobnie jak w przypadku IKE/IKZE co czwarty czterdziestolatek nie inwestuje w PPK, bo nie postrzega ich jako opłacalnego

rozwiązania.

Warto zauważyć, że argument wyjaśniający niekorzystanie z PPK, odnoszący się do niewystarczająco dobrej bieżącej sytuacji finansowej, był podnoszony jedynie przez 3% badanych.

CO SKŁONIŁO CZTERDZIESTOLATKÓW DO INWESTOWANIA W INSTRUMENTY EMERYTALNE?

Najczęstszym powodem korzystania z IKE/IKZE jest przekonanie, że należy zabezpieczać się finansowo na emeryturę na wszystkie dostępne sposoby, co wskazuje ponad połowa (55%) badanych (**WYKRES 5**). Co czwarty inwestujący w IKE/IKZE wskazuje jako powód uznawanie tego rozwiązania za opłacalne i/lub bezpieczne. 12% badanych wskazało także wysoki poziom własnej wiedzy w tym zakresie, jako czynnik determinujący decyzję o inwestowaniu w IKE/IKZE.

Warto zauważyć, że to właśnie niewystarczająca wiedza, brak poczucia bezpieczeństwa w kontekście tego instrumentu i nisko oceniana opłacalność były najczęściej wskazywanymi powodami nieodkładania w IKE/IKZE. Zatem należy uznać, że są to najbardziej kluczowe czynniki wyboru tego rodzaju inwestycji, które jeśli pozytywne, będą jej sprzyjać, a jeśli negatywne, będą ją skutecznie blokować.

Należy także zauważyć, że co piąta osoba inwestująca w IKE/IKZE robi to za namową ekspertów, a co piąta inwestuje w ten sposób, bo znajomi to podpowiedzieli, podczas

gdy tylko 5% nieinwestujących w IKE/IKZE opierało swoją decyzję o negatywne opinie innych ludzi. Zatem czynnik społeczny w kontekście wyboru IKE/IKZE działa znacząco w kontekście wspierania decyzji o inwestowaniu, ale nieznacznie w kontekście odwodzenia od niej.

Wydaje się więc, że IKE/IKZE potrzebuje swoich ambasadorów zarówno wśród ekspertów, jak i wśród sąsiadów/znajomych/członków rodziny potencjalnych inwestorów. W tym kontekście warto również zwrócić uwagę na obecność tematu IKE/IKZE podnoszoną w mediach, co przekonało 10% dzisiejszych oszczędzających. Można się spodziewać, że większość materiałów prezentowanych w mediach była wzbogacona opinią eksperta lub innej wpływowej osoby, co łączy się z tematem wpływu społecznego na decyzję inwestycyjną dotyczącą IKE/IKZE.

W przypadku decyzji o pozostaniu lub powrocie do PPK trzy najbardziej kluczowe czynniki są tożsame z tymi, które były najważniejsze dla pozytywnej decyzji o korzystaniu z IKE/IKZE i obejmowały przekonanie, że trzeba zabezpieczać swoją finansową przyszłość na wszelkie możliwe sposoby oraz uznawanie PPK za rozwiązanie opłacalne i bezpieczne (**WYKRES 6**). Warto zauważyć, że argumenty te wskazywane są wyraźnie częściej niż w przypadku IKE/IKZE, zatem mają bardziej uniwersalnie duże znaczenie.

Podobnie jak w przypadku IKE/IKZE, wpływ społeczny jest istotnym czynnikiem skłaniającym do inwestowania w PPK. 18% czterdziestolatków zdecydowało się pozostać/wrócić do

WYKRES 6

Powody inwestowania w PPK.

Odsetek osób, które wskazały dany powód.

Trzeba zabezpieczać środki na emeryturę na wszelkie możliwe sposoby

60%

Uważam, że to opłacalne rozwiązanie

41%

Uważam, że to bezpieczne rozwiązanie

32%

Opinie ekspertów

18%

Opinie znajomych/członków rodziny

18%

Dużo się na ten temat mówiło w mediach

8%

Mam dużo wiedzy o tym instrumencie

6%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

PPK za namową znajomych/rodziny i tyle samo zawierzyło opinii ekspertów. Znacznie częściej czterdziestolatkowie dali się namówić na inwestowanie, niż na nieinwestowanie.

Wydaje się więc, że ambasadorzy PPK są dziś potrzebni, a głośno wypowiadający się przeciwnicy nie będą dla nich równą przeciwstawną siłą.

JAK CZTERDZIESTOLATKOWIE POSTRZEGAJĄ AKTUALNĄ OFERTĘ INSTRUMENTÓW EMERYTALNYCH?

U podstaw decyzji inwestycyjnych leżą postawy i przekonania odnoszące się do idei oszczędzania/inwestowania, osoby decydena, instytucji finansowych i samych instrumentów finansowych. W tym kontekście, ogromnie ważne jest zrozumienie jak czterdziestolatkowie postrzegają dostępną ofertę długoterminowego oszczędzania/inwestowania.

Na potrzeby niniejszego opracowania, postawy i przekonania dotyczące instrumentów emerytalnych opisano na trzech wymiarach: postrzeganej kompleksowości oferty, zaufania do niej i postrzeganej prostoty/skomplikowania danego rozwiązania.

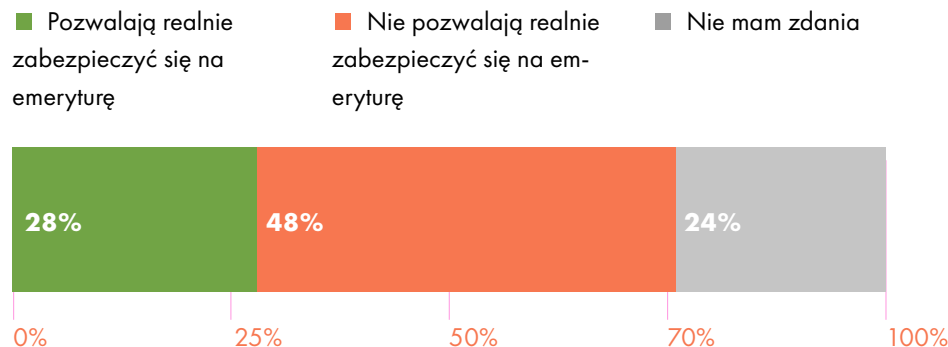
W badaniu poproszono czterdziestolatków o opisanie dostępnej oferty produktów długoterminowego oszczędzania/inwestowania w odniesieniu do 8 różnych kryteriów. Suma wszystkich ocen złożyła się na wskaźnik postawy i przekonań wobec tychże instrumentów. Przeciętnie badani ocenili ofertę na 4,87 na 16 punktowej skali, zatem przeciętna ogólna ocena dostępnych instrumentów długoterminowego oszczędzania/inwestowania była na poziomie 30%, a więc raczej niska.

WYKRES 7

Postrzeganie instrumentów emerytalnych – kompleksowość.

Dostępne emerytalne produkty finansowe...

Dostępne emerytalne produkty finansowe...

Przeciętna ocena kompleksowości aktualnej oferty produktowej wyniosła 38%, a więc również była raczej niska. Tylko 23% czterdziestolatków ocenia dostępną ofertę jako wystarczającą, a zdaniem 28% pozwala ona realnie zabezpieczyć się na emeryturę (**WYKRES 7**). Przeciwnego zdania jest około połowy czterdziestolatków, którzy chcieliby uzupełnić listę dostępnych instrumentów inwestycyjnych o dodatkowe rozwiązania. Co czwarta osoba nie ma zdania na ten temat, co wprawdzie nie sprzyja natychmiastowym decyzjom inwestycyjnym, ale jednak pozostawia przestrzeń do dyskusji na ten temat.

Ocena prostoty (vs złożoności) dostępnych produktów emerytalnych jest zbliżona do oceny ich kompleksowości i przeciętnie jest na raczej niskim poziomie wynoszącym 33% (**WYKRES 8**). Tylko 35% czterdziestolatków rozumie jak działają instrumenty emerytalne. Nie powinno to dziwić, biorąc pod uwagę generalnie niski poziom wiedzy czterdziestolatków na temat PPK, IKE, IKZE, OFE.

Brakowi zrozumienia działania instrumentów emerytalnych towarzyszy przekonanie 64% czterdziestolatków, że są one skomplikowane oraz opinia 63% badanych, że mechanizmy ich działania są niejasne. Odejmując od puli osoby, które nie mają określonego zdania na ten temat, tylko 18-19% czterdziestolatków uznaje dostępne instrumenty długoterminowego oszczędzania i inwestowania za proste, o przejrzystych mechanizmach działania. Zatem z perspektywy tego kryterium oceny instrumentów, tylko co piąty czterdziestolatek prezentuje przekonania sprzyjające inwestowaniu w nie.

W kontekście podejmowania decyzji o inwestowaniu przemożny

wpływ ma jej postrzegany poziom ryzyka. W przypadku inwestycji na cele emerytalne 80% czterdziestolatków wskazuje, że mają one przede wszystkim chronić kapitał, a dopiero w drugiej kolejności go pomnażać. Tymczasem zaufanie do dostępnych rozwiązań emerytalnych wśród czterdziestolatków jest niskie, szacowane przez nich przeciętnie na 23% (na 100% skali).

W szczególności, tylko 14% badanych jest pewne, że nikt im nie zabierze pieniędzy z PPK, IKE, IKZE, OFE; 12% spodziewa się, że obowiązujące dziś zasady dotyczące instrumentów emerytalnych nie zostaną zmienione na niekorzyść, a 16% zakłada, że pieniądze ulokowane w instrumentach emerytalnych zostaną mądrze zainwestowane (**WYKRES 9**). Takie statystyki zdecydowanie nie sprzyjają podejmowaniu decyzji o inwestowaniu w PPK, IKE, IKZE.

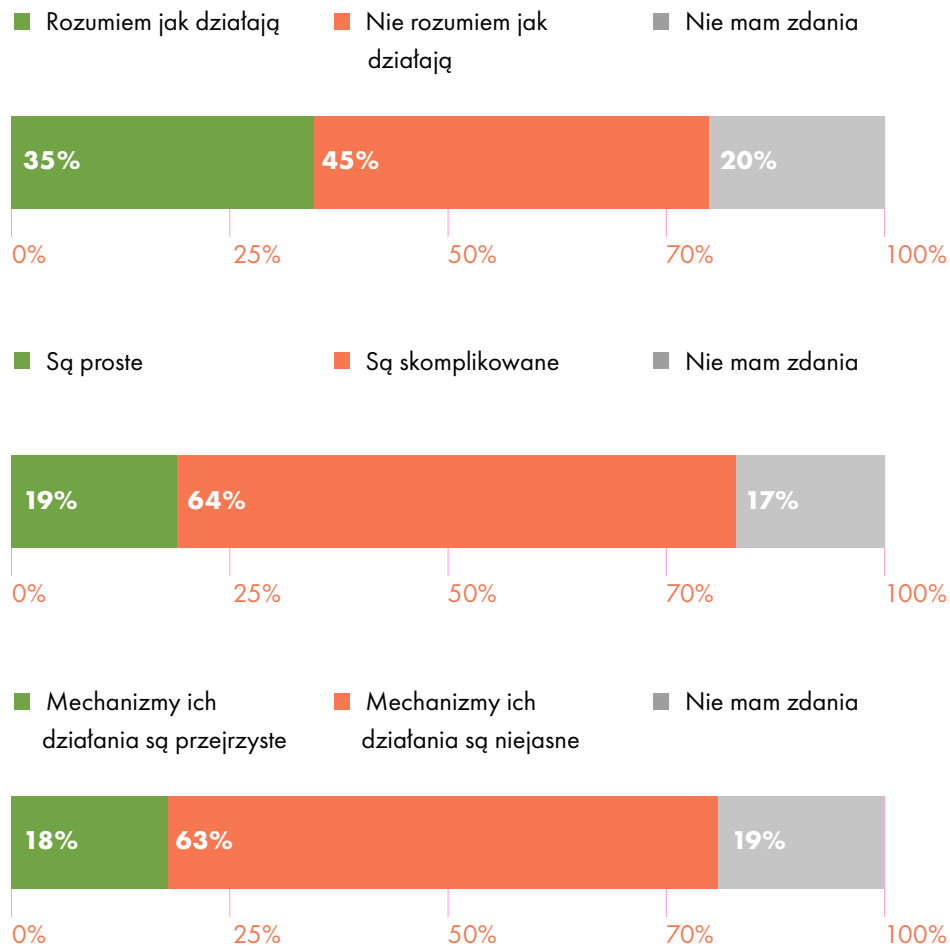
CO MUSIAŁOBY SIĘ WYDARZYĆ, BO DZIŚ NIEINWESTUJĄCY ZACZĘLI KORZYSTAĆ Z IKE/IKZE/PPK?

Najczęściej wskazywane kryterium, którego spełnienie pozwoliłoby dziś nieinwestującym zdecydować się na korzystanie z IKE/IKZE, odnosi się do poczucia bezpieczeństwa związanego z tym, że ulokowanych pieniędzy nikt ich właścicielom nie odbierze (33%) lub nie zostaną stracone ze względu na nietrafione inwestycje poczynione z ich wykorzystaniem (27%). Oczekiwania te korespondują z odpowiedzią 18% czterdziestolatków odnoszącą się do potrzeby

WYKRES 8

Postrzeganie instrumentów emerytalnych – prostota.

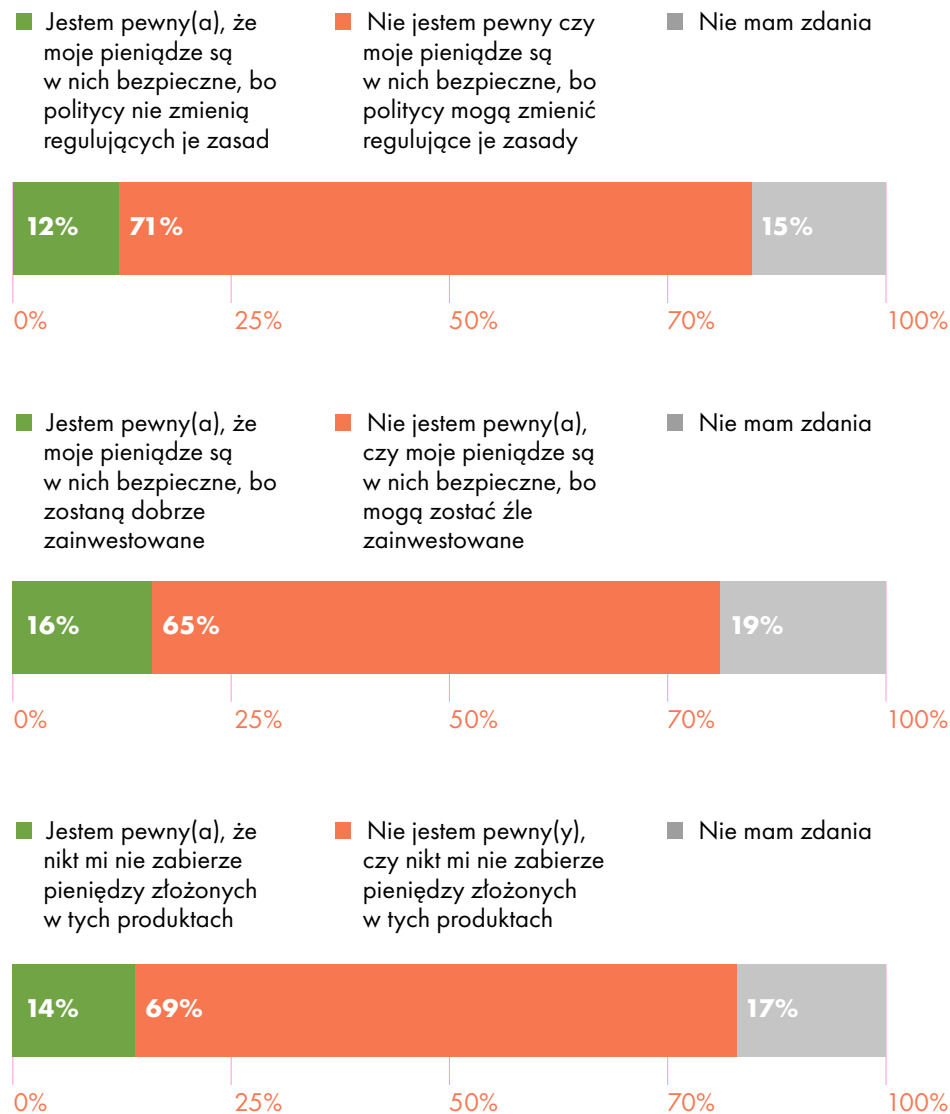
Dostępne emerytalne produkty finansowe...

WYKRES 9

Postrzeganie instrumentów emerytalnych – bezpieczeństwo.

Dostępne emerytalne produkty finansowe...

wzrostu zaufania do polityków/rządzących, którzy mogą zmienić regulacje prawne odnoszące się do instrumentów finansowych (**WYKRES 10**).

Na drugim miejscu w zestawieniu zmian, które musiałyby zaistnieć, by inwestować w IKE/IKZE, jest wzrost zarobków (30%) lub obniżenie kosztów życia (15%). To kryterium często odzwierciedla nieadekwatne przekonania na temat tego, jakie kwoty trzeba wpłacać na cele emerytalne, by miało to sens. Zwykle te kwoty są bardzo przeszacowane. W przypadku czterdziestolatków, przeciętnie uważają oni, że żeby udało się uzbierać kwotę pozwalającą godnie żyć na emeryturze (z uwzględnieniem świadczenia z ZUS), trzeba odkładać miesięcznie 3200 zł. To zdecydowanie wyższa kwota niż ta, na którą może sobie pozwolić znakomita większość społeczeństwa i jednocześnie mocno przeszacowana w stosunku do realnej potrzeby.

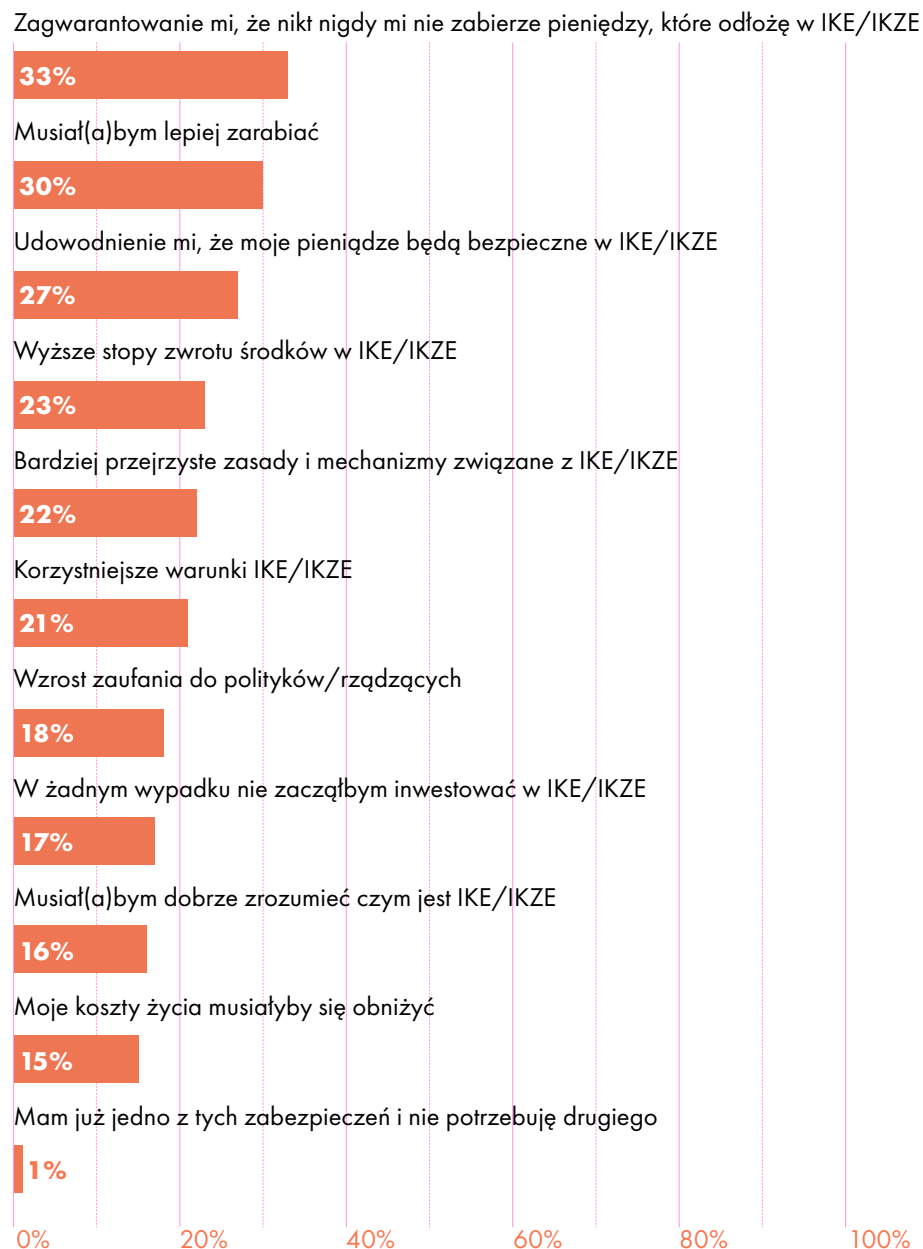
Innym ważnym kryterium, które musiałyby być spełnione, by czterdziestolatkowie zaczęli inwestować w IKE/IKZE jest lepsze zrozumienie czym są te instrumenty (co wskazuje 16% badanych), połączone z potrzebą bardziej przejrzystych zasad/mechanizmów działania tych instrumentów (22%).

21-23% czterdziestolatków zdecydowałoby się na inwestycje w IKE/IKZE, tylko jeśli ich warunki były by korzystniejsze (21%), w szczególności miały wyższe stopy zwrotu (23%). Tym niemniej, 17% czterdziestolatków deklaruje, że nieważne co by się wydarzyło, i tak nie zdecydowałiby się na inwestycje w IKE/IKZE.

Podobnie jak w przypadku IKE/IKZE, również w kontekście

WYKRES 10

Oczekiwane zmiany, konieczne by zainwestować w IKE/IKZE.
Odsetek osób, które wskazały dany powód.

PPK, najczęściej wskazywanym warunkiem, by pozostać w programie (lub do niego powrócić) jest zaufanie, że pieniądze tam ulokowane będą bezpieczne i nikt ich nie zabierze, co wskazuje odpowiednio 21% i 29% czterdziestolatków (**WYKRES 11**). Kryteria te połączone są z potrzebą większego zaufania do polityków stanowiących prawo (16%).

Drugim warunkiem w kolejności byłby wzrost zarobków (25%), któremu mogłoby towarzyszyć obniżenie kosztów życia (13%), a kolejnymi oczekiwanymi zmianami byłoby lepsze zrozumienie przez decydenta czym jest PPK (12%) i uproszczenie zasad działania tego rozwiązania emerytalnego (17%). Wreszcie 15% badanych chciałoby także, by warunki PPK były dla nich korzystniejsze i związane z wyższym oprocentowaniem środków.

W porównaniu z IKE/IKZE istotnie więcej, bo 28% czterdziestolatków deklaruje, że niezależnie od ewentualnych zmian, w żadnym wypadku nie zaczęłoby inwestować w PPK.

Najsilniejszym czynnikiem ograniczającym skłonność do inwestowania w PPK, IKE, IKZE jest niewystarczające poczucie bezpieczeństwa odczuwane w kontekście tych instrumentów finansowych. Czterdziestolatkowie deklarują przekładanie bezpieczeństwa środków ponad ewentualne (ryzykowne) zyski i to właśnie przekonanie ich do tego, że instrumenty emerytalne są bezpiecznym i stabilnym w czasie rozwiązaniem, jest najczęściej kryterium koniecznym dla rozpoczęcia inwestycji.

WYKRES 11

Oczekiwane zmiany, konieczne by zainwestować w PPK.
Odsetek osób, które wskazały dany powód.

Zagwarantowanie mi, że nikt nigdy mi nie zabierze pieniędzy, które odłożę w PPK

29%

W żadnym wypadku nie zacząłbym inwestować w PPK

28%

Musiał(a)bym lepiej zarabiać

25%

Udowodnienie mi, że moje pieniądze będą bezpieczne w PPK

21%

Bardziej przejrzyste zasady i mechanizmy związane z PPK

17%

Wzrost zaufania do polityków/rządzących

16%

Wyższe oprocentowanie środków w PPK

15%

Korzystniejsze warunki PPK

15%

Moje koszty życia musiałyby się obniżyć

13%

Musiał(a)bym dobrze zrozumieć czym jest PPK

12%

0% 20% 40% 60% 80% 100%

Nic więc dziwnego, że na pytanie: „Gdyby miał(a) Pan(i) zainwestować swoje środki na emeryturę w dowolne instrumenty rynku finansowego, to jak zbudował(a)by Pan(i) swój portfel?”, czterdziestolatkowie najczęściej odpowiadają, że wyłącznie z bezpiecznych aktywów, redukujących ryzyko straty do minimum, co wskazuje 41% badanych (**WYKRES 12**).

Portfele, w których bezpieczne aktywa stanowiłyby co najmniej 51% wartości portfela, budowałoby łącznie 79% czterdziestolatków, zaś z przewagą instrumentów bardziej ryzykownych tylko 11%. Warto o tym pamiętać, zastanawiając się nad ewentualną modyfikacją emerytalnej oferty produktowej lub nad planowaniem działań edukacyjno-informacyjnych na temat dostępnej oferty.

Zatem u podstaw podejmowanych decyzji długoterminowych inwestycji z myślą o emeryturze leży potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa finansowego, co stanowi zarówno bezpośrednie jak i pośrednie kryterium podejmowania (lub nie) działań inwestycyjnych i wybierania rozwiązań finansowych, w których ulokowane zostaną środki. Jednocześnie ocena dostępnych rozwiązań finansowych jest często nienajlepsza właśnie ze względu na negatywną subiektywną ocenę bezpieczeństwa alokowanych pieniędzy, której dokonują czterdziestolatkowie. Warto o tym pamiętać komunikując ofertę instrumentów emerytalnych i kształtując przekonania Polaków w tym obszarze.

dr hab. Katarzyna Sekścińska

WYKRES 12

Preferowany skład portfela inwestycyjnego z przeznaczeniem wykorzystania środków na czas emerytury.
Odsetek osób preferujących taki portfel inwestycyjny.

Wyłącznie z bezpiecznych instrumentów pozwalających zredukować ryzyko straty kapitału do minimum, pozwalających na niewielkie zyski

41%

W znakomitej większości z bezpiecznych instrumentów finansowych i w niewielkiej części z instrumentów dających szansę większego zysku, przy jednoczesnym wyższym ryzyku straty kapitału (bardziej ryzykowne instrumenty)

27%

Z niedużą przewagą instrumentów bezpiecznych w porównaniu z instrumentami bardziej ryzykownymi

11%

W połowie z instrumentów bezpiecznych i w połowie z bardziej ryzykownych

10%

Wyłącznie z bardziej ryzykownych instrumentów dających szansę większego zysku

5%

Z niedużą przewagą instrumentów bardziej ryzykownych w stosunku do instrumentów bezpiecznych

4%

W znakomitej większości z bardziej ryzykownych instrumentów i w niewielkiej części z instrumentów bezpiecznych

2%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Rok 2024 został decyzją Senatu Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszony Rokiem Edukacji Ekonomicznej (więcej na stronie: www.ree2024.pl). Była to szczególna okazja by zastanowić się nad potrzebami edukacyjnymi młodych dorosłych i nad odpowiedziami na nie. Opisywane wyniki otrzymano w badaniu będącym odpowiedzią na ten szczególny kontekst, realizowanym w ramach inicjatyw Roku Edukacji Ekonomicznej.

„Badanie świadomości emerytalnej i postaw wobec systemu emerytalnego Polaków w wieku 41-50 lat – edycja 2024” na zlecenie Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych przeprowadziła dr hab. Katarzyna Sekścińska na Ogólnopolskim Panelu badawczym Ariadna. Badanie zrealizowano w terminie: 30.08.2024 – 06.09.2024 r., w metodologii CAWI na próbie 1014 dorosłych Polaków w wieku 41-50 lat (średnia 46 lat), próba reprezentatywna ogólnopolska, 42,3% próby stanowiły kobiety, 57,5% mężczyźni oraz 0,2% osoby nie identyfikujące się z żadną płcią.

Izba Gospodarcza

Towarzystw Emerytalnych to założona w 1999 roku organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca branżę Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, instytucji zarządzających Otwartymi Funduszami Emerytalnymi oraz Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi. Izba zrzesza 7 towarzystw reprezentujących interesy około 14,5 mln swoich klientów. Członkowie Izby zarządzają aktywami o wartości ponad 200 mld złotych, które inwestują głównie w polską gospodarkę. IGTE prowadzi działania wspierające tworzenie legislacji sprzyjającej efektywnemu systemowi emerytalnemu, rozwija wiedzę ekspercką w zakresie zabezpieczenia emerytalnego i rynku kapitałowego, buduje relacje z interesariuszami, przekazuje wyniki swoich prac opinii społecznej oraz podejmuje inicjatywy edukacyjne.

1999
rok założenia

7
towarzystw

ok. 14,5 mln
klientów

ponad
200 mld zł
aktywów